

Maturitní zkouška z ČJL

Specifikace vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, pro maturitní předmět český jazyk a literatura na Gymnáziu Matyáše Lercha.

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury se skládá ze dvou částí – společné a profilové.

Společná část maturitní zkoušky je tvořena didaktickým testem, který vytváří a hodnotí Cermat. Didaktický test trvá 85 minut. Žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání didaktického testu z českého jazyka a literatury o 30 minut a má možnost použít překladový slovník.

Profilová část maturitní zkoušky má dvě složky – písemnou práci a ústní zkoušku.

Písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého textu, jehož minimální rozsah je 300 slov. Písemná práce trvá 180 minut včetně času na volbu zadání. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu. Forma záznamu vytvářeného textu je ruční, ne elektronická.

Pro písemnou práci ředitel školy stanoví pět zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák jedno zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání. Žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání písemné práce z českého jazyka a literatury o 40 %. Při konání písemné práce má žák možnost použít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny.

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury se koná před zkušební maturitní komisí.

Pro ústní zkoušku určí ředitel školy v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem daného oboru vzdělání školní maturitní seznam nejméně 60 literárních děl. Školní seznam se skládá z dílčích seznamů děl doporučených jednotlivým třídám. Žáci si mohou vybírat díla ze všech dílčích seznamů. Z maturitního seznamu literárních děl žák připraví vlastní seznam dvaceti literárních děl. Žák odevzdá seznam řediteli školy nebo jím pověřené osobě do 31.

března roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro jarní zkušební období a do 30. června roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro podzimní zkušební období.

Kritéria pro sestavení vlastního seznamu literárních děl žákem:

- minimálně pět literárních děl z literatury do konce 19. století;
- minimálně pět literárních děl z literatury 20. a 21. století;
- minimálně pět literárních děl z české literatury;
- minimálně pět literárních děl ze světové literatury;
- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu žáka zastoupena próza, poezie, drama;
- seznam žáka může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

Maturitní seznam literárních děl a kritéria jsou platná i pro opravnou zkoušku a náhradní zkoušku. Neodevzdá-li žák ve stanovené lhůtě vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělání.

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu. Součástí zadání pracovního listu může být i zadání struktury ústní zkoušky.

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut. Ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Hodnocení: Didaktický test se hodnotí slovně „uspěl(a)“ nebo „neuspěl(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti. Písemná práce a ústní zkouška jsou hodnoceny v souladu s kritérii klasifikačního řádu GML. Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu. Pokud žák některou část zkoušky nevykonal úspěšně, opakuje tu část zkoušky, kterou nevykonal úspěšně.

Žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky koná maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho znevýhodnění. Doporučení k přiznání uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky vydává školské poradenské zařízení.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky profilové části maturitní zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura

Ústní zkouška je hodnocena podle tří kritérií:

1. kritérium: charakteristika, analýza a interpretace uměleckého textu – kontext, téma, motivy, postavy, vypravěč, lyrický subjekt, časoprostor, děj, dění;
2. kritérium: charakteristika, analýza a interpretace uměleckého textu – kompozice, jazykové prostředky, veršová výstavba, řeč vypravěče a řeč postav, literární druh a žánr;
3. kritérium: charakteristika, analýza a interpretace neuměleckého textu – styl: charakteristika komunikační situace, funkčněstylová charakteristika, slohové postupy, slohové útvary; jazyk: fonetická, derivatologická, morfologická, lexikální, syntaktická rovina textu.

Každé kritérium je hodnoceno klasifikačním stupněm v souladu s klasifikačním řádem GML: 1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný.

Ústní zkouška jako celek je hodnocena klasifikačním stupněm v souladu s klasifikačním řádem GML: 1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný. Hodnocení v 1. kritériu tvoří 1/3 celkového hodnocení, ve 2. kritériu tvoří 1/3 celkového hodnocení a ve 3. kritériu tvoří rovněž 1/3 celkového hodnocení ústní zkoušky.

Pro hodnocení ústní zkoušky platí následující vnitřní podmínka: Pokud je žák v 1. kritériu hodnocen stupněm nedostatečný, je za ústní zkoušku celkově hodnocen stupněm nedostatečný.

Kritéria hodnocení písemné práce profilové části maturitní zkoušky ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura

Písemná práce je hodnocena podle tří kritérií:

1. kritérium: vytvoření textu podle požadavků zadání písemné práce, tj. korespondence: text – zadání, obsah, téma; požadavky na naplnění komunikační situace (styl/útvár); způsob argumentace, souvislost/nesouvislost uváděných informací;
2. kritérium: adekvátnost výběru jazykových prostředků vzhledem k danému stylu/textu – stylová zabarvenost slov; přiměřenost pojmenování dané skutečnosti – přesnost označení, věcná stránka označení, význam; syntax (výstavba věty a souvětí); konexe (např. vazby mezi větami); odkazování v textu; prostředky textové návaznosti; strukturování na odstavce a úvod, stať a závěr;
3. kritérium: pravopis a tvarosloví.

Každé kritérium je hodnoceno klasifikačním stupněm v souladu s klasifikačním řádem GML: 1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný.

Hodnocení ve 3. kritériu je dáno počtem pravopisných a tvaroslovných chyb:

- 1 – výborný: 0, 1 a 2 chyby;
- 2 – chvalitebný: 3 a 4 chyby;
- 3 – dobrý: 5 a 6 chyb;
- 4 – dostatečný: 7 a 8 chyb;
- 5 – nedostatečný: 9 a více chyb.

Při hodnocení pravopisu se rozlišuje „hrubá“ a „malá“ chyba. 2 malé chyby = 1 hrubá chyba. V případě lichého počtu malých chyb zaokrouhlujeme směrem dolů, např. 5 malých chyb = 2 hrubé chyby. Hrubé chyby: v psaní i/y (např. ve vyjmenovaných slovech, v koncovkách substantiv a adjektiv); ve shodě přísudku s podmětem; ve skloňování a časování; v psaní velkých písmen; v rozlišování hranice slov; v psaní předpon, předložek; ve spodobě znělosti; v souhláskových skupinách; v psaní mě/mně, bě/bje, vě/vje, pě; v interpunkci; v zápisu přímé řeči.

Písemná práce jako celek je hodnocena klasifikačním stupněm v souladu s klasifikačním řádem GML: 1 – výborný, 2 – chvalitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatečný, 5 – nedostatečný.

Hodnocení v 1. kritériu tvoří 1/3 celkového hodnocení, ve 2. kritériu tvoří 1/3 celkového hodnocení a ve 3. kritériu tvoří rovněž 1/3 celkového hodnocení písemné práce.

Pro hodnocení písemné práce platí následující vnitřní podmínka: Pokud je žák v 1. kritériu hodnocen stupněm nedostatečný, je za písemnou zkoušku celkově hodnocen stupněm nedostatečný. Stupněm nedostatečný se závazně hodnotí:

1. práce, která se prokazatelně nevztahuje k zadanému tématu, reflektuje zcela jiné téma;
2. práce, která prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace;
3. práce, která nesplňuje požadavky na stanovený minimální rozsah (předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka, text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení).